Om PENDULET I PORTUGAL

Maj 2024

Jeg kan ikke huske præcis, hvornår jeg første gang fik idéen til i en bog at genoplive stemningen fra min farfars godnathistorier til mig og mine brødre, men det har været engang efter jeg havde skrevet *Bacon i Bagagen*. Den udkom i 2015, og mine første noter ser ud til at være fra deromkring.

Men i hvert fald så jeg i ånden, at det kunne blive til en hel serie med farfars alter ego, amatørdetektiven og agenten 'Tiggeren', som sammen med tre drenge rejste rundt i verden og løste mysterier. Men jeg vidste også godt, at det ville blive lidt af en opgave, for ingen af os kunne huske noget som helst andet end enkelte lokaliteter, scener, navne og nogle få *one-liners*. Men stemningen der på loftet i Skomagerhuset langt ude på landet på Sydfyn, dén kunne vi huske, og det var den, jeg i første omgang ville indfange. Og så måtte jeg altså selv finde på nogle handlingsforløb og lave nogle rigtige røverromaner.

Farfar er jo død for længe siden, for det her foregik jo i 1970'erne, hvor han selv var oppe i årene, og så fik jeg den idé, at bøgerne (ja, foreløbig er der kun én) skulle foregå i diverse brændpunkter i verden. Selvom farfars historier ofte handlede om diamantrøverier og den slags, så var der alligevel en vis afsmitning fra påvirkninger i tiden, idet en af de tilbagevendende personer var en sovjet-russisk agent. Og derfor fik jeg den idé, at seriens koncept kunne være, at Tiggeren og hans tre børnebørn ville blive tilkaldt til et fra verdenshistorien vigtigt sted i 1970'erne for at hjælpe nogle enkeltpersoner med et eller andet.

Men hvor skulle den første bog foregå? Det vidste jeg næsten med det samme, for i min egenskab af filmmager havde jeg lavet flere film i Portugal og et urealiseret projekt var en dokumentarfilm om den danske forlægger, Snu Seidenfaden, som boede i Lissabon, og som i 1980 kom ulykkeligt af dage i et flyattentat. Det kaldes Camarate-sagen, og har plaget det portugisiske samfund lige siden. Af den grund så havde jeg allerede en grundresearch, som jeg vidste, jeg ville kunne bruge. Jeg ville gerne have handlingen til at foregå lige op til Nellikerevolutionen i april 1974, og jeg begyndte så på en mere intensiv undersøgelse af Snus liv via bøger og andet. Jeg vidste godt, at jeg ville fiktionalisere hende, men – måske på grund af min baggrund som dokumentarist – så ville jeg gerne have en vis autenticitet som bagtæppe. Fordi jeg havde været på ferie i landet flere gange og holder rigtig meget af landet – og altså fordi jeg også havde lavet film dernede, bl.a. den der hedder "Fado – sange fra Lissabons hjerte" og som jeg var producer på – så havde jeg også en grundviden, som jeg kunne bruge. Efterfølgende har jeg fundet på, at genren skal hedde doku-eskapisme.

Jeg blev lykkelig, da jeg læste mig frem til, at Snu havde tre børn på cirka samme alder som mig selv og mine brødre, men jeg lavede det om til piger i stedet for to piger og en dreng, men ellers indsamlede jeg data, som jeg kunne bruge til selve bogens handling. Derfor ansøgte jeg om – og fik – et rejselegat hos Statens Kunsfond's litteraturpulje, så jeg kunne komme tilbage til Lissabon og se på nogle af de steder, hvor Snu havde boet og arbejdet og ellers finde nye *locations*, som jeg eventuelt ville kunne bruge. Jeg vidste dog et eller andet sted godt, at fado-baren fra den ovennævnte film skulle spille en central rolle, ligesom selve musikken skulle det.

Min farfar var oprindelige instrumentmager og klaverstemmer og senere autodidakt kunstmaler. Derudover fandt han på mange ting, der underholdt os drenge meget, og havde i øvrigt flere lidt tossede ideer. Det er jo ham – eller er det Tiggeren? – der er fortæller, så på en måde er det ham, der bestemmer, mens vi børn bare følger med. Og derfor er mange af farfars påfund med i bogen.

Min første tanke var jo, at det skulle være en børne- og ungdomsbog, og jeg deltog derfor i nogle kurser via Forfatterforeningen, som var meget givende. Og så gik jeg ellers i gang og begyndte at skrive videre på de oprindelige udkast. Men som sædvanlig kom der andre ting og projekter i vejen, så det var først i april '21, at der lå et færdigt manus. Min stil er, at jeg bare begynder i øverste venstre hjørne, og så eller ser, hvad der sker. Det har nogen gange den ulempe, at man er nødt til at tage pauser for at få det til at falde på plads i baghovedet, men undervejs har jeg altid et dokument, der bliver længere og længere, med idéer og indfald, som jeg kommer i tanke om og har skrevet ned i en notesbog eller har indtalt på telefonen til mig selv.

Nå, bogen var færdig, og jeg begyndte derfor at sende den til først det ene og så det andet forlag, der specialiserede sig i ungdomslitteratur. Men det gik efterhånden op for mig under de kommende mange måneders ventetid, at de ikke mente, at jeg overhovedet skrev direkte til børn og unge. Alene det at have en 70-årig fortæller var sådan set ude af trit med trenden, og da jeg i anden sammenhæng talte med og læste flere forfatterkollegers nyere bøger, så gik det op for mig, at jeg i virkeligheden måske også skrev til voksne. Til voksne, der gerne vil høre en god røverhistorie fra deres barndom. Så uden at ændre et komma i selve teksten og kun lave om i følgebrevet sendte jeg nu til mere "voksne" forlag, og næsten med det samme bed Forlaget Brændpunkt på – selvom de først gav et meget venligt afslag. Men måske var det meningen, at denne påtænkte serie fra en række af verdens brændpunkter skulle ende netop dér. Og så fik forlaget søreme udgivelsesstøtte til bogen fra Statens Kunstfond, og den udkom på tryk og som e-bog i maj 2024.

Tilføjelse juni 2026: Bogen er nu også udkommet som lydbog, med mig selv som indtaler.